

مقایسه و بررسی روشهای تعیین حجم ساعت اوج راههای برون شهری در آیین نامه های مختلف

علی صادقی لاریجانی^۱، سید حسین ساداتی بالادهی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد رشته برنامه ریزی حمل و نقل دانشگاه شمال آمل

۲- عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان

alisadeghi_lar@yahoo.com

خلاصه

یکی از پارامترهای کلیدی در طراحی این است که کدام یک از احجام ترافیکی ساعتی باید به عنوان مبنای طراحی مورد استفاده قرار گیرد. انتخاب حجم ساعتی مناسب برای طراحی از چند نقطه نظر دارای پیچیدگی است. از جمله اینکه تغییرات قابل توجهی در حجم ترافیک بر اساس ساعات روز، روزهای هفته، اوقات سال و انواع راه ها وجود دارد و دیگر اینکه با داشتن تغییرات زمانی جریان ترافیک، کدام حجم ساعتی باید برای تحلیل و یا طراحی بکار رود. آیین نامه های مختلف روش های متفاوتی را برای محاسبه این حجم معرفی کردند. با بررسی این آیین نامه ها می توان به روشی درست در تعیین حجم ساعت اوج بر اساس رفتار ترافیکی و آمار تردد در محورهای برون شهری در ایران رسید. آیین نامه های مورد مطالعه شامل آشتو، اچ سی ام، آستروودز، دی ام آر بی، آر پی دی ام و کاج سی ام می باشد.

کلمات کلیدی: حجم ساعت طراحی، راه های برون شهری، ساعت اوج، ضریب K

۱. مقدمه

جریان ترافیک در شبکه حمل و نقل در زمان های مختلف شبانه روز و روزهای سال دارای تغییرات زیادی است. این تغییرات به نوع کاربری شبکه حمل و نقل و وسعت شهر بستگی داشته و معمولاً در هر نوع شبکه ای ساعت اوج ترافیک وجود دارد که در طراحی هندسی و سایر تسهیلات وابسته به آن مؤثر است. در شبکه راه های برون شهری به عنوان شریان اصلی حمل و نقل کشور، تغییرات حجم تردد با توجه به تغییر فصول، روزها و مناسبت های خاص که منجر به تولید سفر می شود، متغیر است. بررسی ترافیک در راه ها نشان می دهد که تفاوت زیادی میان ترافیک ساعات اوج و غیر اوج وجود دارد و به طور معمول در ساعات اوج سطح عملکرد پایینی مشاهده می شود. این به دلیل انتخاب حجم طراحی کمتر نسبت به ساعات غیر اوج یا به دلیل تقاضای بیش از حد ظرفیت مسیر یا استفاده نادرست از شبکه می باشد. انتخاب حجم ترافیکی ساعتی یکی از پارامترهای کلیدی در طراحی شبکه راه ها است که انتخاب آن با توجه به تأثیر آن بر عملکرد راه و سطح سرویس در هنگام بهره برداری و همچنین تأثیر اقتصادی مرتبط در هنگام ساخت (هزینه ها) و همچنین عملکرد ترافیکی پیچیده و حساس است.

۲. ترافیک ساعت اوج